

Resim Sanatının Kuralları Mehemmed Yüzbaşıyev*

Özet

Bu makalede öğrencilerin resim derslerinde desen oluşturma yolları irdelenmiştir. Resimde perspektif kuralları, ışık, gölge, çizginin resim yapmadaki rolü, resim yapılmasında kullanılan yöntemler, natüromortun, portrenin ve insan figürünün kurulma aşamaları ve imgesel resim üzerinde durulmuştur. Amaç öğrencilerin bu makaleden yararlanarak resim öğretimine katkıda bulunmaktır. Makale kuramsal hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Resim, natüromort, portre, imgesel resim.

Abstract

This study investigated students's figure making methods in art lessons. It contains perspective rules in art, light-shadow, role of the line at drawing picture methods, the phases of building still life, portrait and human figure and fictional art. The goal of this investigation is to improve students's art instruction.

Key Words: Art, still life painting, portrait, fictional art.

Giriş

Resim sanatı, etrafımızdakileri yüzey üzerinde ve uzayda uygulamalı tasvirinin yapılmasıyla ortaya çıkar. Ressam bu tür yapılmış eserlerde kendi duygusunu ve fikrini, çevredeki olayları, hayvanları, insanları tasvir yapma yöntemi ile anlatır.

Resim sanatı eski devirlerden beri var olmuştur. İlkel insanın sanatsal yaratıcılığını belirten birçok yapıt bulunmaktadır. Resim yapmak insan için her zaman önemli olmuş ve resim insanlar arasında iletişim aracı olmuştur.

Geçmişte insanlar resim konusunda kayda değer çalışmalar yapmışlardır. Arkeolojik buluntular arasında çeşitli hayvan tasvirleri bunu göstermektedir. Eski insanların kaya üzerine yapmış oldukları birçok resim onların hayat tarzları ve meşguliyetleri hakkında bilgi vermektedir. Şunu da belirtmek gerekiyor ki, ilkel insanların yaptığı tasvirler belirli bir anlam ve özellik oluşturmaktadır.

---

* Doç.Dr. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı

Resmin temelinde yazı meydana gelmiş ve gelişmiştir. Önce piktografik (resimlerle), sonra ideografik (kelimeleri işaretler ile anlatmak) ve sonuçta alfabe ortaya çıkmıştır. Çiftçiliğin oluşması ile geçim eşyalarının üretiminin başlaması sonucunda insanların güzel sanatlara olan ilgisi değişmiştir. Resim yapmayı başaran insanlar sonuçta yaptığı eşyaları süslemeyi denemeye başlamışlardır.

Her usta ressamın öğrencisi onun yardımcısı ve işinin devam ettiricisi olmuştur. Böylece resim eğitiminde ekoller gelişmeye başlamıştır. Güzel sanatların eğitimi ve okulların oluşturulması Rönesans Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. Resim eğitiminde yeni yöntemleri ele alırken eski Mısır sanatını gözardı etmek mümkün değildir. Eski mısırdaki resim eğitimi çevreyi anlamaya dayanırdı. XV-XVI. asır Rönesans Devri resim sanatı tarihinde yeni sayfa açmıştır. (Gabibov:1961)

Resim sanatının problemlerini Çeninni, Leonardo Da Vinci ve Dürer gibi ünlü sanatçılar ele almışlardır. Onlar bilimsel araştırmalar yaparak sanat ile bilim arasında iletişim kurmaya çalışıyorlardı. Rönesans devrinin ünlü ressamı Michelangelo: "Desen, resmin, heykelin, mimarlığın yüksek noktasıdır, desen her bir bilimin kaynağı ve başlangıcıdır." diyordu.

Rönesans devrinin ressamları resmi her bir tasvirin esası olarak görüyorlardı ve resmin eğitiminin yöntemi sayfasında birçok kıymetli sözler söylemişlerdir. Onlar gösteriyor ki resim eğitiminin esası nesneden resimle başlıyor. (Gabibov:1961)

Leone Battista Alberti "Resim konusunda üç kitap" eserinde değerli teorik düşünceler belirtmiştir. Bu kitap Rönesans Devrinde resmin teorisinden bahseden önemli bir eserdir. Eserde renklerden ve boya ile resimlerin yapılmasında desenin rolünden ve kâğıt üzerinde tasvirin doğru kurulmasının esas yöntemlerinden bahsediliyor. Alberti resim eğitimine objeden resim ile başlamayı önerir. (Gabibov:1961)

Resim eğitiminin tekniğinin geliştirilmesinde Leonardo Da Vinci'nin büyük etkisi olmuştur. Ressam, resmi teorik ve bilimsel yönden esaslandırmaya çalışmıştır. O anatomik araştırmalar yapmış, güzel sanatların diğer problemleri ile ilgilenmiştir. (Gabibov:1961)

Güzel sanatların gelişmesi için Alman ressam Albert Dürer'in katkıları çok olmuştur. Onun resim eğitiminde resmi biçimlendirme yöntemi önemli yer tutar. Bu yöntemi birçok sanat uzmanı kendi çalışmalarında kullanmışlardır. Şu

anda da bu yöntem önemli yer tutmaktadır. Böylece Rönesans Devri'nin ressamlarının faaliyeti araştırıldığında resim yapma kuralları bilimsel eserlerde esaslandırılmış ve bu konu ile ilgili büyük çalışmalar yapılmıştır. Onların perspektif sahasında yaptığı çalışmalar, resamlara yüzey üzerinde eşyaların üç boyutta formunun yapılması gibi zor bir çalışma için yardımcı olmuştur. Rönesans Devri'nin birçok ressamı perspektif ile ilgilenmiş ve zamanlarını bu işe harcamışlardır.

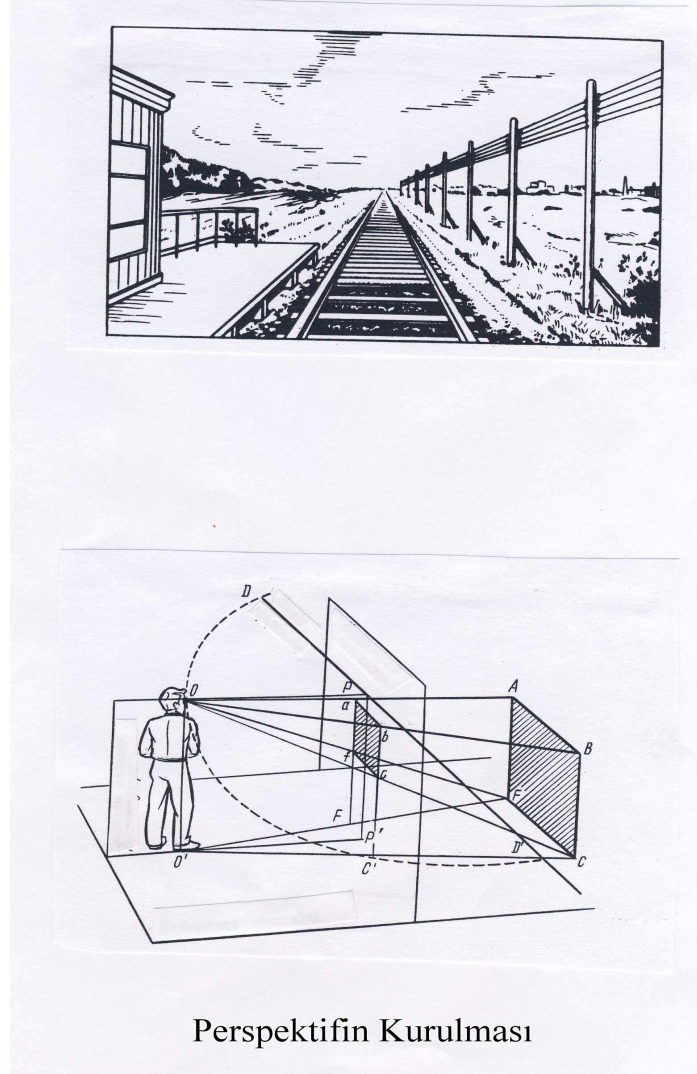
Rönesans Devri'nin ressamları kendilerinin bilimsel çalışmalarını uygulamalı eğitim vasıtası ile güzel sanatlarda kullanmışlardır. Onların eserlerine bakıldığı zaman o dönem ressamlarının anatomi, perspektif, ışık-gölge kuralları sahasında olan eğitimleri etkileyicidir. Rönesans Devri'nin güzel sanatları bilimin yardımı ile gelişmiştir. Rönesans Devri'nin uzmanları ressamlar ve resim öğretmenleri için resim sanatı sahasında çok büyük örnekler hazırlamıştır. Onlar güzel sanatların problemlerini teorik açıdan esaslandırmakla beraber, tecrübenin gerekliliğini de ispat etmişlerdir. Onlar resim öğretmenleri ve gelecek nesiller için resmin bir eğitim dersi olarak kabul edilmesi gerektiğini ve onun eğitim tekniğiyle gelişmesinin doğru olduğunu göstermişlerdir.

XVII. asırda başlayarak resim eğitimi akademik olarak verilmeye başlandı. Bu devrin karakteristik tarafı yeni özel ihtisas okullarının, resim akademilerinin ve okullarının ortaya çıkması ve desenin, resmin, kompozisyonun metodu sahasında önemli çalışmaların yapılmasıdır.

Perspektif Konusu Ve Resimde Kullanılması

Nesneden, hafıza ve izlenim esasında resim eğitiminde realist tasvirin ortaya çıkışının teorik esasını bilmek gerekiyor. Çevrenin tasvir olunması ressam tarafından seçilmiş izleme noktasından başlanır. Bu noktadan eşya nasıl gözüküyorsa öylece tasvir edilir. Resimde yanlışlık yapılmaması için nesnelere izlemek, anatomi konusundaki bilgileri kullanmak gerekiyor.

Eşyaların büyüklüğü, formu, yakında ve uzakta olması resim yapanın görme noktasına göre değişiyor. Aynı ölçüdeki eşyaları yakında büyük, uzakta ise küçük görürüz. Bunun için nesnenin bu değişikliğine resim yaparken dikkat etmek gerekiyor. Perspektif kuralları esas alınarak resim yapmak gereklidir. Perspektif konusunda teorik derler güzel sanatlar eğitiminde eğitim planına dahil edilir. Resim dersinin başında perspektifin esaslarını belitmeliyiz.

Perspektifin kurallara uygun olması konusunu bilmeden nesnelere doğru tasvir etmek mümkün değildir. Bu kuralların öğrenilmesi çevredeki eşyaların hafıza ve hayalde tasvir olunması için yardımcı olur.

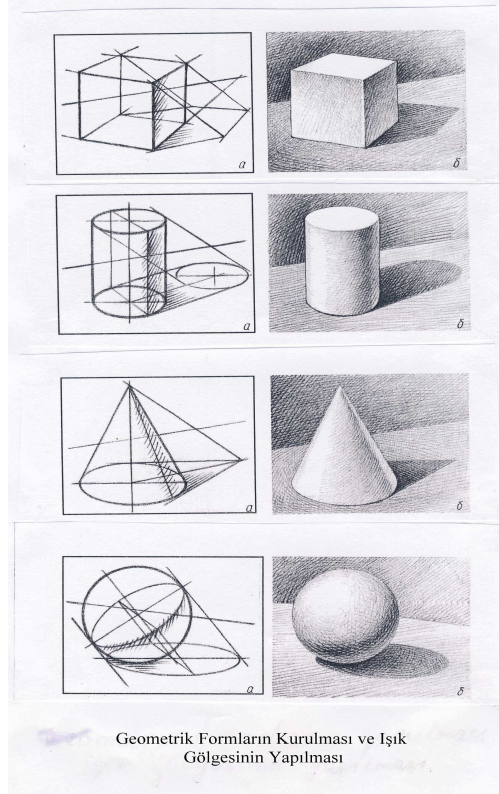
Çizim perspektifinin kurallara uygun olması Rönesans Devri'nin ressamı tarafından da işlenmiştir. Değişik çerçevelerde birçok bilim adamı, mimarlar, resim öğretmenleri ve güzel sanatlar uzmanları bu sahada teorik araştırmalar yapmışlardır.

Resimde perspektifin kurallarını uygulamayı öğrenmek için nesnelere kullanarak resim çizmek gerekiyor. Düşünce esasında görünen nesneyi diğer pozisyonda tasvir etmek bu kuralların öğrenilmesi için yardımcı olur. Resimde gösterilmiş perspektif tasvir yöntemi, her zaman kullanılan perspektif kuralları resmin yapılması için yardımcı olur. (Barışnicov:1956)

- I. **Şekil düzlemi:** Odanın penceresinden dışarı baktığımız zaman biz geniş çevrede değişik mesafede yer alan evleri, ağaçları görebiliriz. Pencere çerçevesi üzerinde onların asetat kalem ile çizgilerini çizerek çevrede yer alan nesnelere çizimini alabiliriz
- II. **Eşya düzlemi:** Tasvir olunan objeyi yer aldığı masanın, zeminin, toprağın yatay düzlemini eşya düzlemi olarak kabul ediyor.
- III. **Görme noktası ve görme konusu:** Ressamın gözü görme noktası vasıtasıyla görünen objenin tüm noktaları ile birleşmiş olur. Birçok görme konisi oluşturur. Onun başlangıç noktası görünen şahsın gözünde olur. Görme noktalarının şekil düzlemi ile birleşmesi objeyi çizenin kabul ettiği gibi gösterir. Görme konisinin merkezinin şekil düzlemine dik geçen ışın esas veya görme ışını olarak adlandırılır. Resim çizmeye başlandığı zaman önce nesnenin yüksekliği ve genişliği tespit edilir. Bundan sonra diğer ölçülerin bulunmasına başlanır.

Resimde Işık-Gölge Kuralları

Resimde ışık-gölge verilmesi ışık tonlarının bulunmasına bağlıdır. Renkli eşyaların tasviri zamanını onun üzerinde orta tonların çeşitli tonda olduğunu görüyoruz. Bizim yanımızda olan eşyaların tonlaması gelen ışığa bağlıdır. (Kirsner:2001)

Tasvir olunan eşyanın ışığın gölgeye bölünmesi resimde eşyanın formunu, uzayla ilişkisini bulmak için yardımcı olur. Işık gölgenin tasviri zamanı doğal (güneş ve ay) ve yapay (mum ve lamba) ışığa dikkat etmek gerekiyor. Tasvir olunan objelerde ışık gölge bölünmesine dikkat ettikçe ışığın eşyaların her tarafına yayıldığını görebiliyoruz. Şeffaf olmayan eşyaların üzerine düştüğü zaman ona taraf olan bölüm ışıklanır, yansımada gölge oluşur. Bu da eşyanın kendi gölgesi olarak algılanıyor. Işık almış eşyanın gölgesi diğer yüzey üzerine düştüğü zaman ona taraf olan bölüm ışıklanır, yansımada gölge oluşur. Bu da eşyanın formunun alınması ile düşen yüzeyin formunun karakteri ile tayin olunur. Gölgelemlerin sınırlarının korunması için, çizim yönünü tespit etmek gerekiyor.

Kompozisyon üzerinde çalıştığı zaman ressam, ışık kaynağının durumunu netleştirildiğinde resimde gölgenin ölçüklerini tespit etmek mümkündür. Işık kaynağının üç karakteristik durumunu önden, yandan, ve arkadan düşen ışığa dikkat etmek gerekiyor. Güneş ışığı izleyiciden sağda ve solda olduğu zaman gölgenin yönü şekil düzlemine paralel olur.

Çizginin Resim Yapmadaki Rolü

Resim yaparken çizgi resimleri ile başlanır. Çizgi resimlerinin önemine binaen eğitim programlarında yer almaktadır. Resim eğitim sürecinde nesneyi derinden öğrenmek yöntemi öğretilir. Uzun süreli resim öğrencilere yüzey üzerinde tasvirin kurulma kurallarına uygun olarak derinden anlamasını sağlıyor. Resim çizenin nereden başlaması ve bu süre içerisinde hangi konuların işlenmesi gerektiğini bilmesi gerekiyor.

Bütün bunlar güzel sanatlar öğretmenleri tarafından çok iyi kavranmalıdır ki öğretmenler öğrencilerin resim faaliyetlerine yardımcı olabilsinler. Görsel sanatlar öğretmenlerinin yetiştirilmesinde öğretmen adaylarının desen, boya ve resim konusunda başarılı olmalarının yanında eğitim tekniğinin de öğretilmesi çok önemlidir.

Onlar tasvirin yüzey üzerinde kurulmasını ve her bir sayfada resmin kurulmasını iyi bilmelidirler. Resim eğitim programında çizgi resimlerinin öğrenilmesi öngörülmüyor. Çizgi resmi, resmin kısa sürede işlenen bir türüdür. Küçük çapta işlenen çizgi resimleri ressam tarafından sokakta, ormanda, şehir veya diğer yerlerde gördüklerini ve duyduklarını kısa zaman süresi içerisinde taslağının yapılmasıdır. Bu kural olarak çizgi resimde nesne obje konusunda genel bilgi verilir, esas bölümleri tasvir edilir.

Çizgi resimleri pratikte geniş kullanılır. Birçok ressam resmin ve desenin önemli olduğunu belirtirler. Bu resamlardan biri Alman ressam A.Dürer'in resimlerinin, imlerinin büyük önemi vardır. Onun resimleri, işleme yöntemine göre farklıdır. (Kirsner:2001)

Resmin yapım aşamasında çeşitli malzemeler kullanılması desen yapılmasına yardımcı olur. Malzemenin seçilmesi ve onun işleme teknolojisi her şeyden önce resim çizenin fikrinden, amacından, tasvir olunan objenin karakteristik özelliğinden kaynaklanır.

Çeşitli eşyaların desenini yaptığı zaman ressam, bu eşyaların formlarının doğru kurulmasına dikkat etmek zorundadır ve perspektifin kurallarını uygulamalıdır. Eğitim süreci boyunca manzaranın eskizinin yapılması temel çalışmalardan birisidir. Resimde insan figürü çok zor objelerden biridir. İnsan figürünün ve başının anatomik yapısını öğrendikten sonra bu alanda başarılı oluyor.

Resmin Yapılmasında Kullanılan Yöntemler

Resmin kurulmasında belirli safhalar vardır. Bu safhalardan ilki önce nesnenin kâğıt üzerine yerleştirilmesine dikkat edilmesidir. Sonra genel resimden başlayarak ayrı-ayrı bölümlerin kurulması yöntemi ile iş devam ettirilmelidir. Çalışma zamanı resmin karakteristik ölçüleri tespit edilir, eşyanın biçimsel yapısı analiz edilir, ressam küçük bölümleri bitirdikten sonra genele döner.

Resmin gruplandırılmasının tüm aşamalarında çeşitli yöntemler kullanılır. Bu yöntemlerden birisi şema yöntemidir. Herhangi bir objenin resmi yapılırken objenin tüm biçimlerini belirtmek zordur. Bu nedenle formların kolaylaştırması öngörülür. Şema yöntemine dahil olan yöntemlerden birisi koordinatlara göre tespit edilmelidir. Yani yardımcı çizgilerden esas noktalar kullanılmalıdır. Resim kurgulanırken yatay ve dikey hatların kullanılması tespit edilir.

Resmin kurgulanması yöntemlerinden biri de konstruktiv (çevre bağlantısını kontrol etme) yöntemidir. Hacimli formun kâğıt üzerine tasviri resim yapan için zordur. Konstruktiv (çevre bağlantılarını analiz) yöntemi resim çizen için objeyi anlamaya, öğrenmeye, yüzey üzerine tasvir etmeye yardımcı olur. Kompozisyon kurulurken ressam objeye göre kendi resmini alakalandırır, tasvir olunan objeyi çeşitli eşyalarla farklılaştırır, onların ayrı ayrı parçalarını analiz eder. Resim yapılırken farklılaştırmanın büyük önemi vardır.

Natürmort

Natürmort tasviri realist tasvirin gelişmesi için geniş imkânlar sağlar. Objenin feza ile olan ilişkilerini kavramak için grafik objenin çeşitli düzeylerde gelişmesine yardımcı olur. Natürmort çalışırken ressam önünde bir model görür ve bunun esas alarak eseri oluşturur. Objenin tasvir olunması için eşyaların seçilmesinden başlayarak tasvirin konusu oluşturulur. Eşyaları ve farklı objeleri tasvir eden ressam, farklı şekillerde saklanmış bir yaşam görür ve buna kendi düşüncesini, hayal gücünü katarak eserini oluşturur.

Natürmort yaparken ressam tabiatın ve eşyalar âleminin bireysel görüntüsünü ortaya koyma imkânına sahiptir ve bunlar vasıtasıyla görünmeyen kişilerin görüntüsünü oluşturur. (Rostovsev: 1971). Örneğin XVI-XIX.asır Hollandalı ressamların çizdikleri natürmortlardaki bolluk, refah, memnuniyet o devrin sosyo-ekonomik durumu hakkında bizlere bilgi verir. Ressamlar

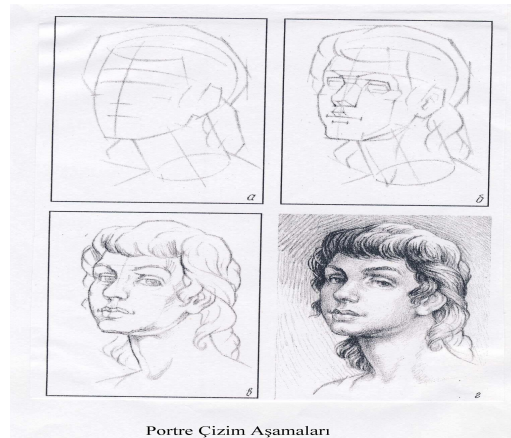
eşyaların tasvirini yaparken kişiler konusunda bilgilenir. Natürmort resimdeki eşyaların ayrıntılarını görmek, eşyaların ışıklanmasından kaynaklanır. Kompozisyon oluşturulurken objelerin karakteristik yönleri görülmelidir.

Natürmort oluşturulurken önemli taleplerden birisi de onun herhangi bir konusunun olmasıdır. Örnek olarak “Tabiatın Nimetleri” “Sonbahar natürmortu” gibi konular verilebilir. Natürmort yaparken onun kompozisyonun merkezini oluşturacak esas eşyayı belirlemek gerekir. Esas objenin çevresine ilave objeler konular. Bu da objenin forma göre açılmasını sağlar. Natürmortun çevre ilişkisi eşyaların birbirinden ve bakan kişiden uzaklaşma seviyesine göre tespit edilir. Kompozisyon merkezini belirlemek resim çizenin yapması gereken birinci husustur. Natürmort yaparken görme noktası seçmek veya hattı belirlemek gerekir. Bunları yapan ressam önceden desenini natürmortun eskizini çizmekle oluşturur.

Realist resmin obje şeklinde gösterilmesi için resim çizen iki önemli hususu yapmalıdır. Çevreyle irtibatını tespit etmeli ve eşyaların formunu tayin etmelidir. Işık ve gölge çevre irtibatının verilmesi önemli hususlardan birisidir. Natürmortun yapım aşamasında tasvir olunan eşyaların formu algılanır ve çevre konusunda gerçekler hakkında bilgi genişletilir.

Portre

Natürmort ve alçı modelinin resminden insan tasvirine geçit resim eğitiminde esas aşamalardan biridir. Güzel sanatlarda zor ve önemli dallardan biri olarak görülüyor. Portreden sadece insan tasviri ve onun benzemesi ön planda olmakla beraber hem de insan şahsiyetinin psikolojisini, portresi yapılanın iç dünyasını yansıtır.

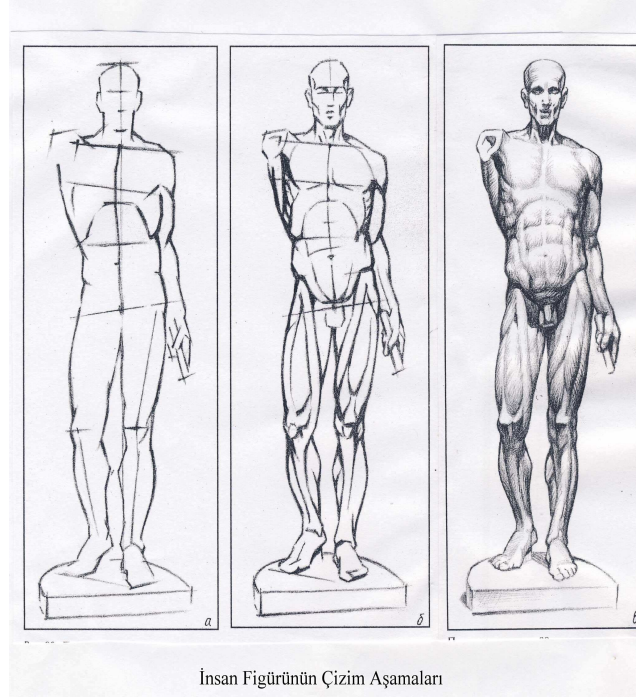

Portrenin çizilmesinde esas amaç insan benzerini çizmenin yanında onun karakteristik niteliklerini de göstermektir. İnsan kafasının alçı modelini çizmekle öğrenci nesnenin karakteristik hususlarını öğrenir ve bu dalda aldığı başarı insan kafasının resminin yapılmasına yardımcı olur. Portre resminde nesnenin durumu, modelin ışıklandırılması tespit edildikten sonra resmin yapılmasına başlanır. (Rostovsev: 1976)

Büstün yapılırken kullanılan sıralama portrede de kullanılır. Önce genel forum sonra ise ayrı ayrı parçalar kurulur. Resmin çizilmesi bittikten sonra kafanın ölçülerine uygun genellemeye geçilir. İlk önce kâğıt üzerinde portrenin silüetinin kurulması yapılır. Sonra ise hacimli formun kurulmasına başlanır. Kafanın genel formu çizilirken başın hareketine dikkat etmek gerekir. Nesnenin kafası yana, öne eğilmiş; sağa veya sola dönmüş olabilir. Nesnenin şekli belirlenirken, kafanın hareketini tespit etmekle önce form kurulur. Kafanın hareketini önceden göstermek ve formunu çizmek için orta hattı çizmek gerekir. Orta hat, göz önünde bulundurulmuş hattır. Hat burnun, dudakların ve çenenin ortasından geçer. Orta hattı tespit etmekle yüzün sağ ve sol bölümlerinin yerlerinin doğru tayin edilmesi önemli hususlardandır. Bu safhada kafanın boyunla omuzlarla bağlantısını tespit etmek gerekir. Kafanın başlangıç formunu orta hatta ilave olarak gözlerin yuvalarını tayin için enine de bir hat çizilir. Enine hatta paralel olarak kaşları, burnu, kulakları, dudakları, çenenin aşağı bölümlerini göstermek için yardımcı hatlar çizilir. Kafanın tüm bölümlerini tespit ettikten ve onların yerlerinin kesinleştirilmesinden sonra kafanın doğru oluşturulmasını kontrol etmek gerekir.

İnsan Figürü

İnsan figürü çizmek güzel olduğu kadar da zordur. Onun tasvir olunması için anatomi ve perspektifi iyi bilmek gerekir. Resmin çizilmesine başlamadan önce eskiz çizilir. Resmin kompozisyonu eskizde bulunduktan sonra kâğıt üzerinde çizilmesine başlanılır. Herhangi bir objenin, natüremortun tasvirinde olduğu gibi, insan figürünün tasvirinde de genel form kurulduktan sonra küçük parçalar oluşturulur.

Çıplak figürün çizilmesinde önce onun yüksekliğini tespit etmek gerekir. Sonra merkez hattın yardımı ile figürün hareketi tespit edilir. Önce genel bölümler kurulur. Boynun hareketi ve yeri belirlendikten sonra kafanın genel formu kurulur. Ellerin hareketi ve yönü bulunduktan sonra beden ve ayaklar kurulur. İnsan bedeni birbiri ile bağlı olan formların bütünüdür. Bedenin bir bölümünün hareketi beden diğer uzuvlarının, azaların durumunu değiştirir. Figürün resmi oluşturulduktan sonra yeniden her bir bölümün yerleri karşılıklı olarak kontrol edilmelidir. Işık-gölge belirtilmesi için figürün ve parçalarının kurulması lazımdır. İnsanın anatomisinin yapılması yani öğrenilmesi için sadece teorik olarak anatomik modelin resmi çizilmelidir. Bunun için Fransız heykeltıraş Jan Antuan Guidon'un yaptığı anatomik figürü görmek doğru olur. Bu figürün çizilmesi sonraki aşamalarda insan figürünün çizilmesine yardım eder. Anatomik figürü öğrenirken her bir bölümün kuruluşuna, birbirine bağlantısına dikkat edilmelidir. Resme başlamadan önce canlı insan modelinin pozisyonu analiz edilir ve resme başlanır. Uzun süreli resmin birinci safhasında bazı meselelerin sıra ile uygulanması istenir. Kâğıt üzerinde tasvirin yerini ve ölçüsünü bulmak, yüzey üzerinde kafanın göğse göre durumunu yatay vaziyette ayakların dayanaklığını ve onların birbiriyle alakasını netleştirmek gerekir.

Resmin çizilmesinin ikinci safhasında amaç tasvirin hacmini belirlemek ve perspektif kurallarına göre formu oluşturmaktır. Üçüncü safhada canlı modelin iskeletini anatomik kuruluşunu analiz etmek gerekir. Bu safhada resimde beden durumunu bel kemiğinin eğimi ile bulunur. Dördüncü safhada harekette aynı bölümlerin kemik-kas birleşmesine dikkat etmek gerekiyor. Resmin son safhasında esas amaç formun tonlarla işlenmesi ve genelleştirilmesidir.

İngesel Resim

Uzun müddetli nesne(model) yardımı ile resim çizilirken öğrenciler tavır alma kabiliyetini ve alışkanlıklarını artırır. Modelden resimle beraber imgesel resimler esnasında resmin kurulması ressamın yaratıcılık kabiliyetinin gelişmesini sağlar. Bu nedenle resim öğretmenleri yetiştirilirken görme hafızasını artırma tecrübesi uygulanır. Hayalî modelden resimler çizilir.

İngesel resmin ve desenin çizilmesi gözlem hafızasına dayanır. Bu da daha önce nesneden çizilmiş resmin hafızada kalan şekline göre uygulanır. Bu durumda tasvir olunan obje, resimde nesneden resim yaptığında nasıl yapmışsa öyle tasvir edilir. İngesel resim önceden gözlem yaparak oluşturulur.

Sonuçlar ve Öneriler

Resim sanatı, çevredeki nesnelerin, yüzey üzerinde ve uzayda uygulamalı tasvirinin yapılmasından oluşur. Ressam bu tür yapılmış eserlerde kendi duygusunu ve fikrini, çevredeki olayları, hayvanları, insanları tasvir yapma yöntemi ile anlatır. Eşyaların büyüklüğü, formu, yakında ve uzakta olması resim yapanın görme noktasına göre değişir. Aynı ölçüdeki eşyaları yakında büyük, uzakta ise küçük görürüz. Bunun için nesnenin bu değişikliğine resim yaparken dikkat etmek gerekir. Bilgi olmadan nesnelere doğru tasvir etmek mümkün değildir. Bu kuralların öğrenilmesi çevredeki eşyaların hafıza ve hayal esnasında tasvir olunması için yardımcı olur.

Resimde ışık-gölge verilmesi ışık tonlarının bulunmasına bağlıdır. Renkli eşyaların tasvirinde onun üzerinde orta tonların olduğunu görüyoruz. Bizim yanımızda olan eşyaların tonlaması gelen ışığa bağlıdır. Kompozisyon üzerinde çalışıldığında ressam ışık kaynağının durumunu netleştirmeli ve bunu esas alarak resimde gölgenin ölçeklerini tespit etmek mümkündür.

Resim yaparken aşamalara çizgi resimleri ile başlanır. Çizgi resimlerinin önemine dikkat edersek bu faaliyet resim eğitim programına dahil

edilmelidir. Resim çizenin nereden başlaması gerektiğine ve bu süre içerisinde hangi konuların işlendiğini bilmesi gerekir. Tüm bunlar güzel sanatlar öğretmenleri tarafından çok iyi kavranmalıdır.

Resmin kurulması belirli safhalara ayrılır, eğitim tekniğinin yöntemlerine göre uygulanır. Ressam resmi yaparken önce nesnenin kâğıt üzerine yerleştirilmesine dikkat etmelidir. Sonra genel resimden başlayarak ayrı-ayrı bölümlerin kurulması yöntemi ile iş devam ettirilmelidir.

Natürmort tasviri realist tasvirin gelişmesi için geniş imkân sağlar. Natürmort yaparken ressam tabiatın ve eşyalar âleminin bireysel görüntüsünü oluşturma imkânı kazanır ve bunlar vasıtasıyla görünmeyen kişilerin görüntüsünü ortaya koyar. Natürmort ve alçı modelinin resminden insan tasvirine geçiş resim eğitiminde esas aşamalardan biridir. Güzel sanatlarda zor ve önemli dallardan biri olarak görülür. Portreden sadece insan tasviri ve onun benzemesi ön planda olmakla beraber portresi yapılanın iç dünyasını yansıtır.

İnsan figürü çizilmesi güzel aynı zamanda da zordur. Onun tasvir olunması için anatomi ve perspektifi bilmek gerekir. Resmin çizilmesine başlamadan önce eskiz çizilir. Resmin kompozisyonun eskizi oluşturulduktan sonra kâğıt üzerinde çizilmesine başlanır. Herhangi bir objenin, natürmortun tasvirinde olduğu gibi, insan figürünün tasvirinde de genel form kurulduktan sonra küçük parçalar kurulum.

Uzun müddetli nesne(model) yardımı ile resim çizerken öğrenciler kabiliyetini ve alışkanlıklarını artırıyorlar. Modelden resimle beraber imgesel resimler temelinde resmin kurulması ressamın yaratıcılık kabiliyetinin gelişmesini sağlar. Bu nedenle resim öğretmenlerinin yetiştirilmesinde görme hafızasını artırma tecrübesi uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Gabibov, N. (1961). “Resim hakkında söyleşi” Baku.
2. Barışnicov, A. (1956). “Perspectiva” Moskova.
3. Kirser, Y. (2001). “Risunok i jivopis” Moskova.
4. Rostovsev, N. (1971). “İstoriya metodov obuçeniya risovaniye.” Moskova.
5. Rostovsev, N. (1976). “Uçebniy risunok” Moskova.